

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการ สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา ในเขตการศึกษา ๔ ในครั้งนี้ นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง นักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า " จริยธรรม " ไว้ในลักษณะที่ต่าง ๆ กันดังนี้

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 4-9) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง ผลของการกระทำพฤติกรรมนั้น จะเป็นเครื่องตัดสินได้ว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด โดยแต่ละระดับของการพัฒนาการทางจริยธรรม จะมีเกณฑ์ในการตัดสินของสังคมนั้น ๆ

เพียเจท์ (Piaget, 1960 : 1) ให้ความเห็นว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสพการณ์ของมนุษย์และหน้าที่ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคม โดยมีหลักการของตนเอง ซึ่งเกิดจากความเข้าใจในหลักแห่งความยุติธรรม หลักของการแลกเปลี่ยน ตอบแทนกันทางคุณงามความดี และการเคารพปฏิบัติต่อกันในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน

พระยาอนุমানราชชน (๒๕๑๖ หน้า ๔๐๘) กล่าวว่า จริยธรรม (Morality) โดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในเรื่องของปรัชญา (Philosophy) ซึ่งเป็นเรื่องค้นหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องดี และสิ่งซึ่งถือว่าผิดหรือชั่วไม่ควรประพฤติ และวางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้

พนัส หันนาคินทร (๒๕๒๐ หน้า ๔๔) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง และเกษมสุขในสังคม และสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปได้เช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้สึกว่ามีสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกาย อันสอดคล้องกับความรู้สึกทางจิต

สาโรช บัวศรี (๒๕๒๒ หน้า ๑๔) ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม คือแนวทางในการประพฤติ เพื่อยุติกันได้อย่างสงบร่มเย็นในสังคม

สุนทร โคมิน และสนิท สมัครการ (๒๕๒๒ หน้า ๑๔) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Value) ส่วนหนึ่ง ที่มีส่วนรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมส่วนนี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะรู้สึกสำนึกผิด (Guilt Feeling) และไม่สบายใจด้วยเสียงมโนธรรม (Conscience) ภายในใจว่าได้ทำผิด ค่านิยมที่เน้นทางจริยธรรมนี้มีลักษณะควรต้องปฏิบัติ (Oughtness) มากกว่า เพราะสังคมได้กำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไว้แล้ว

สงบ ลักษณะ (๒๕๒๔ หน้า ๒๔) กล่าวว่า จริยธรรม คือการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความคิดความงามทั้งปวง ที่สังคมกำหนด และยอมรับความต้องการ

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (๒๕๒๒ หน้า ๑๔) กล่าวว่า จริยธรรม คือประมวลความประพฤติ และมีความนึกคิดในสิ่งที่งามและเหมาะสม

ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของคำว่า จริยธรรม ก็คือ จริยะ แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ธรรม ก็คือความดี เมื่อรวมความหมายสองคำเข้าด้วยกันก็คือ ความประพฤติดี (อ้างถึงใน โชติ เพชรชน ๒๕๒๔ หน้า ๒๓)

ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน (๒๕๒๔ หน้า ๒) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนี้ จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้ทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ไม่สมควร ดังนั้นผู้มีจริยธรรมสูง คือผู้มีลักษณะ และพฤติกรรมประเภทแรกมากกว่า และประเภทหลังน้อย

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (๒๕๒๔ หน้า ๓-๔) ได้ให้ความหมายของ จริยธรรม ไว้ว่า เป็นแนวทางของการประพฤติดี ประพฤติชอบ ทั้งกาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ซึ่งในทางการศึกษาอาจพิจารณาแบ่ง จริยธรรม ออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นส่วนที่เป็นลักษณะจิต (Trait) ที่สังเกตเห็นไม่ได้โดยตรง มีลักษณะเป็นความเชื่อ ความเห็นคุณค่า ความพอใจ และเต็มใจปรารถนาที่จะยึดถือ (Commitment) นำหลักจริยธรรมต่าง ๆ เข้าไว้ในลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพของตน ค่านิยมนี้จึงมีอิทธิพลเป็นแรงจูงใจ ให้บุคคลมีแนวโน้มเอียงที่จะประพฤติ ปฏิบัติถูกต้องดีงาม สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนเองยึดถือ

๒. พฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Content) เป็นส่วนที่เป็นมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติที่สังคมต้องการ การกระทำใด ๆ ของบุคคล น่าสอดคล้องกับมาตรฐานของการประพฤติถูกต้องยิ่งกว่า ก็จัดว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมจริยธรรมหรือมีจริยธรรม ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นการยากที่จะหยั่งรู้วัดได้ถึงจิตใจภายในบุคคลว่ามีลักษณะนิสัยในค่านิยมจริยธรรมต่าง ๆ สูงหรือต่ำเพียงใด การจะรู้อะไรเกี่ยวกับค่านิยมจิตใจของบุคคล จำเป็นต้องอาศัยการอนุมานจากพฤติกรรมที่เขาปฏิบัติ

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่าจริยธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติที่ดี ประพฤติชอบทั้งกาย วาจา ใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในสังคม

ลักษณะทางจริยธรรม

นักการศึกษา นักจิตวิทยา นักพฤติกรรมศาสตร์ ได้แบ่งส่วนประกอบทางจริยธรรมในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้คือ

ควงเคื่อน พันธุมนาวัน (๒๕๒๔ หน้า ๒-๔) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น ๔ ประการดังนี้

๑. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้สึกรู้ว่าในสังคมของตนนั้นถือว่า การกระทำชนิดใดดี ควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวไม่ควรกระทำ และรู้ว่าลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุและระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล

๒. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น ไม่คคโคโกงเอาเปรียบผู้อื่นด้วยกาย วาจา ใจ เป็นต้น

๓. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าคนชอบหรือไม่ ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่อาจจะแตกต่างกันไปได้ ทักษะคติเชิงจริยธรรม มีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะรวมเอาความรู้เชิงจริยธรรมและความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ ไว้ด้วย

๔. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำบางอย่างอาจขัดกับความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและสถานการณ์เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ดวงเคื่อน พันธุมนาวิณ (๒๕๒๔ หน้า ๔-๕) ยังได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมออกเป็น ๒ ด้าน ควบคู่กันคือ

๑. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือสิ่งที่แต่ละสังคมอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าทำสิ่งนั้นดี ทำสิ่งนี้ไม่ดี จะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำแล้วผู้ทำไคร้รับการสรรเสริญ และส่งเสริมจากสังคม และพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้ แต่ละสังคมแตกต่างกันไคร้มากร ดังนั้นการเปรียบเทียบคนต่างสังคมว่า ไคร้มีจริยธรรมสูง หรือต่ำกว่ากันทางด้านเนื้อหานั้น ยังกระทำไคร้ได้ไม่แน่นอน

๒. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ไคร้มีการสร้างหลักหรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ หลักหรือประเภทที่ไคร้ไหน จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นชั้น ๆ ไปตั้งแต่ขั้นต่ำสุด ไปถึงขั้นสูงสุด การพิจารณาจริยธรรมทางด้านโครงสร้างนี้ ยึดเหตุจูงใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญ

สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน (๒๕๒๖ หน้า ๑๗) ไคร้กล่าวว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมก็เหมือนพฤติกรรมทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบคือ

๑. องค์ประกอบด้านความคิด ปัญญา (Cognitive) คือความสามารถในการ
ตัดสินใจ พิจารณาว่า อะไรถูกต้อง ไม่ถูกต้อง อะไรดี อะไรชั่ว ด้วยการใช้อยุติธรรม และ
เหตุผล

๒. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) คือ ความนิยมศรัทธา
พอใจที่จะทำความดี ความศรัทธาในธรรมะ ซึ่งเกิดจากการ เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคย
ปฏิบัติมาจากการพร่ำสอนของพ่อแม่

๓. องค์ประกอบด้านการกระทำ การแสดงออก (Moral Conduct) เช่น
การปฏิบัติตามศีลห้า ซึ่งถือว่า โดยปกติแล้ว การปฏิบัติจะสืบเนื่องมาจากอิทธิพลขององค์ประกอบ
ทั้ง ๒ ประการที่กล่าวแล้ว แต่อาจมีการ กระทำบางอย่าง ซึ่งตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยั่ว
ยวนบีบบังคับบุคคลนั้นต้องกระทำ และตกอยู่ภายใต้พลังจิตของบุคคลด้วย ผู้ที่มีพลังจิตเข้มแข็ง
ย่อมจะเอาชนะสิ่งยั่วยวนได้

จากลักษณะของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของจริยธรรมอาจมอง
ในด้านความรู้ ทัศนคติ เหตุผล และพฤติกรรม หรือด้านเนื้อหาและโครงสร้าง บางท่าน
มองในด้านศีลธรรมและคุณธรรม

จริยธรรมที่จำเป็นต่อการปลูกฝังในสังคมไทย

การปลูกฝังและการ เสริมสร้างจริยธรรมแก่เยาวชน กำลังเป็นเรื่องที่ได้รับการ
หยิบยกมาพิจารณาอย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งมาจาก
การขาดจริยธรรมของคนในสังคม แนวทางหนึ่งที่จะลดปัญหาสังคมได้คือ การพัฒนาจริยธรรม
ให้ฝังลึกอยู่ในลักษณะนิสัยและจิตใจของคน เพื่อเป็นเกราะหรือภูมิคุ้มกันให้บุคคล ละอาย
ต่อการทำชั่ว หันมาประกอบ ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ เยาวชน
ในวัยเรียน สมควรที่จะได้รับการวางพื้นฐานทางจริยธรรมให้เข้มแข็ง เนื่องจาก

เด็กเป็นทรัพยากรอันสำคัญยิ่งของประเทศไทย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพสังคมในปัจจุบัน และเพื่อที่จะลดปัญหาสังคมดังกล่าว แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นแม่บทของการจัดการศึกษาของประเทศไทย ได้เน้นความสำคัญของจริยธรรมเป็นพิเศษ โดยในหมวด ๒ แนวนโยบายการศึกษาของรัฐ ได้กล่าวถึงเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงงามของบุคคล เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของพลเมืองทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป และใคร่ระบุในข้อ ๑๓ ไว้ว่า รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการเรียนรู้ครบถ้วนและกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรม จริยธรรม และปัญญากับความเจริญทางวัตถุ และระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เช่นเดียวกัน ในแผนพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยศึกษา โดยเน้นคุณธรรมพื้นฐาน ๔ ประการ ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน อีกทั้งคุณธรรมและจริยธรรมในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ครอบคลุม สังคม ที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบสัมมาชีพในสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องความกตัญญู กตเวทิตะ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสะอาด ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การประหยัด การใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และการรู้จักประมาณตน

ในหลักสูตรประถมศึกษา ได้กำหนดคุณธรรมอันดีงามต่างๆ ซึ่งเราต้องการสร้างให้เกิดหรือให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน เช่น ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ฯลฯ เหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ต้องการเสริมให้มากยิ่งขึ้น และให้ปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งได้กำหนดคุณธรรมไว้ในหลักสูตร ๓๐ ข้อ ได้แก่ (กรมวิชาการ ๒๕๒๒ หน้า ๑๐๐-๑๐๑)

๑. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต
๒. ความเมตตากรุณา
๓. การไม่โลภไม่ขโมย
๔. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
๕. การรู้จักความพอคี่
๖. ความไม่เห็นแก่ตัว
๗. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ
๘. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
๙. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน
๑๐. มารยาทในการแสดงความรัก
๑๑. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน
๑๒. ความเป็นผู้มีวิสัยธรรม
๑๓. การแก้ไขข้อบกพร่อง
๑๔. การไม่หลงและเสพติดให้โทษ
๑๕. การเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ
๑๖. ความเป็นผู้มีเหตุผล
๑๗. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำความชั่ว
๑๘. การทำใจให้สงบและมีสมาธิ
๑๙. ความรับผิดชอบ
๒๐. ความขยันหมั่นเพียร
๒๑. ความอดทนอดกลั้น
๒๒. ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
๒๓. การไม่ทุบถก ไม่บีบเค้น

๒๔. การมีสติจะและความจริงใจ
๒๕. ความมกัญญกตเวที
๒๖. ความซื่อสัตย์สุจริต
๒๗. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ด่าเอียง
๒๘. ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน
๒๙. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
๓๐. ความจงรักภักดี

จากการประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับ จริยธรรมไทย คณะกรรมการได้สรุปว่า จริยธรรมที่สำคัญและควรส่งเสริม โดยเร่งด่วนในสังคมไทยมี ๘ ประการ (กรมวิชาการ ๒๕๒๓ หน้า ๓) ดังนี้คือ

๑. การใฝ่ในสัจจธรรม
๒. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
๓. ความเมตตากรุณา
๔. สติสัมปชัญญะ
๕. ความไม่ประมาท
๖. ความซื่อสัตย์สุจริต
๗. ความซื่อสัตย์สุจริต

๘. นิริโอทปปะ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อจัดทำหลักการ และกำหนดวิธีการสอนจริยศึกษาสำหรับใช้สอนนักเรียนทุกระดับ นักศึกษา และประชาชน คณะกรรมการดังกล่าวได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยไว้ ๑๐ ประการ (โกวิท ประวาลพุกัญญ์ ๒๕๒๓ หน้า ๔๖) คือ

๑. มีระเบียบวินัย
๒. มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม
๓. ชยัน ประหยัดและขยันในสัมมาชีพ
๔. ล้ำหน้าในหน้าที่และความรับผิดชอบ ต่อสังคมและประเทศชาติ
๕. รู้จักคิดริเริ่ม วิจัยและก่อกิจอันอย่างมีเหตุผล
๖. ภาวะที่รื้อร้น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูน ศาสนา พระมหากษัตริย์
๗. มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ
๘. รู้จักพึ่งตนเอง และมีอุทิศตน
๙. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ
๑๐. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญู กตเวทิต์ กล้าหาญ และสามัคคี

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (๒๕๒๔ หน้า ๕๕-๕๗) ได้กล่าวถึงพื้นฐานของบุคลิกภาพของคนที่พัฒนาแล้ว จะต้องมีความสมบัติพื้นฐาน (Pre requisite) ๕ ประการ คือ

๑. ความรับผิดชอบ
๒. ความสม่ำเสมอ
๓. ความเชื่อมั่นในตนเอง
๔. ความพยายามพึ่งตนเอง
๕. ความซื่อสัตย์เที่ยงตรง

วิบุตย์ วิเชียรโชติ (๒๕๑๖ หน้า ๑๓) ได้สรุปบุคลิกภาพแบบใหม่ของคนที่จะช่วยพัฒนาประเทศ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. ความมีประสิทธิภาพ
๒. ความขยันขันแข็ง
๓. ความตรงต่อเวลา
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต
๕. ความเป็นระเบียบ
๖. ความมั่งคั่ง
๗. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ

นอกจากนี้ จากการอภิปรายจริยธรรมในสังคมไทย โดยยกเอาปัญหาสังคมไทยเป็นที่ตั้ง ซึ่ง วิโรจน์ ทิโรธ (อ้างถึงใน จิตรกร บันทราษ ๒๕๒๔ หน้า ๓๐-๓๑) กล่าวว่า จริยธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นในสังคมไทยน่าจะ ได้แก่ หนึ่ง การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สอง การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น สำหรับ สายสุรี จุติกุล กล่าวถึงคณะกรรมการกำหนดนโยบายพัฒนาเด็กในระยะยาวคานจริยธรรมว่า ได้กำหนดจริยธรรม ๒ ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ได้แก่ การรักษาความจริง การไม่เบียดเบียนกัน ความละเอียดใจต่อการกระทำความผิด หรือความชั่วใด ๆ และการรู้จักพอ ความไม่โลภไม่หลง การจักชีวิตของตนโดยสันโดษ กับจริยธรรมอื่น ได้แก่ การบังคับตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสมอภาค ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ฯลฯ นอกจากนี้ ลิขิต วีระเวทิน (๒๕๑๖ หน้า ๑-๓) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัยให้บุคคลในชาติ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทย ทั้งนี้เพราะ คนไทยมีบุคลิกภาพที่แตกต่างมาจากชาติอื่น กล่าวคือ คนไทยมีนิสัย รักอิสระ ชอบระบบอาวุโส ชอบก้าวท้าวสิทธิของผู้อื่น ชอบอภิสิทธิ์ ขาดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ลักษณะนี้ทำให้คนไทยขาดระเบียบวินัย ในการดำรงชีวิตทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ท่านปัญญานันทมุนี (๒๕๐๔ หน้า ๘๒) ได้กล่าวว่า "คนไทยจำเป็นต้องฝึกหัดให้ระเบียบวินัยเพราะคนไทยมีเสรีภาพมาก มีมากทุกแห่ง

ทุกมุม จึงเป็นคนชอบทำอะไรตามใจชอบ ถ้าหากไม่มีการกีดกันไว้เสียบ้างถือว่าชาวกระบี่เป็น
วินัย สำหรับที่จะควบคุมคุ้มครองแล้วคนไทยจะเอาตัวไม่รอด" ส่วน ชม ภูมิภาค (๒๕๒๐
หน้า ๑๔-๑๘) กล่าวว่า สังคมไทยยุคนี้ยังขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอยู่เป็นอันมาก
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความรับผิดชอบต่อเกิดขึ้นในทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับที่ จรรยา
สุวรรณทัต และคณะ กล่าวว่า ความรู้สึกรับผิดชอบต่อ เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองดี
ที่สำคัญอย่างหนึ่งนอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ ความ
รู้สึกรับผิดชอบต่อเป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคลเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ
เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนมีความ
รับผิดชอบนี้เป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข
นอกจากนั้น ความรับผิดชอบต่อยังเป็นคุณธรรมสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย (จรรยา
สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ ๒๕๒๑ หน้า ๒๔)

จากที่มีผู้กล่าวถึง จริยธรรมในด้านต่างๆที่จำเป็นต่อการปลูกฝังในสังคมไทยปัจจุบัน
จะเห็นว่ามียุ่่มากมายหลายด้าน และเมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหัวข้อจริยธรรมที่ได้
กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วพอจะกล่าวได้ว่า จริยธรรมที่
จำเป็นต่อการปลูกฝังในสังคมไทยทุกด้านล้วนมีอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาทั้งสิ้น

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับจริยธรรมไว้มากมายทั้งในด้านระดับและตัวแปรที่มี
ความสัมพันธ์กับจริยธรรม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของ
โตลเบอร์ก สำหรับการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้น ยังหาการศึกษาน้อยมาก ซึ่งพอจะ
ประมวลได้ดังนี้

เคช วิโย (๒๕๒๓ หน้า ๖๔-๖๖) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านการคิดใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน โดยยึดหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยเลือกมา ๑๓ หัวข้อ และจัดเป็นหมวดหมู่ดังนี้

๑. ความเมตตาการุณา การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของบุคคล
๒. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอดี
๓. การมีสำนึกและความจริงใจ ไม่พูดปด ไม่พูดมิดเบือน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก
๔. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกลึกซึ้งรอบรู้ดี ความเป็นผู้มีเหตุผล
๕. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความชั่ว ความอดทนอดกลั้น
๖. ความกตัญญูกตเวที

จากการศึกษาพบว่า

๑. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับชั้นเรียน พบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษา มีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน คือกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ และกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ประถมปีที่ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแต่ละระดับชั้นเรียน พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวที และด้านความเมตตาการุณา ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์ สูงกว่าด้านความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความกตัญญูกตเวทีสูงที่สุด และรองลงไป

เป็นความเมตตากรุณาไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ และด้านความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่นตามลำคัม

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๓ นักเรียนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่และเสียสละสูงสุด รองลงไปเป็นด้านความกตัญญูกตเวทิต์ และด้านความเมตตากรุณา
ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์ตามลำดับ ซึ่งทั้ง ๓ ด้านนี้ นักเรียนให้
เหตุผล สูงกว่าด้านความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำความชั่ว

ในระดับชั้นประถมปีที่ ๔ และประถมปีที่ ๕ นักเรียนก็ยังให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
สูงในด้านความกตัญญูกตเวทิต์ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่ในระดับประถม
ปีที่ ๖ พบว่านักเรียนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงสุดในด้านความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ
รู้จักผิดชอบชั่วดีและมีเหตุผล สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กมีความเจริญทางสติปัญญามากขึ้น
ได้รับรู้กฎเกณฑ์ และมีความเข้าใจสังคมดีขึ้น เข้าใจหน้าที่ของตนและบทบาทของผู้อื่น
จึงมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

วิมล เสวตกนิษฐ (๒๕๒๒ หน้า ๑๐๕-๑๐๗) สุรพล นาควานิช (๒๕๒๒ หน้า
๑๓๐-๑๓๖) ยุกา จุนเจือจวน (๒๕๒๒ หน้า ๘๗-๘๘) ประภาศรี จิกรักดี (๒๕๒๒ หน้า
๑๓๗-๑๓๘) พรพิมล สันติหิรัญภาค (๒๕๒๒ หน้า ๑๑๑-๑๑๓) ได้ร่วมกันศึกษาพฤติกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคกลาง,
ภาคใต้ และเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษา
พฤติกรรมทางด้านจริยธรรมของนักเรียน ๑๐ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์
สุจริต ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวทิต์ การรักษาระเบียบวินัย ความเสียสละ ความ
สามัคคี การประหยัด และการออมทรัพย์ ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และเปรียบเทียบ
พฤติกรรมของนักเรียนกับเกณฑ์ที่คาดหวัง โดยใช้แบบสอบถามที่กำหนดสถานการณ์ขึ้นมา
มีตัวเลือก ๔ ตัวเลือก ตามเกณฑ์การจัดระดับจริยธรรม ๔ ชั้น ของพุทธปรัชญา ผลการ
วิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทุกภาค ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ใน

ชั้นที่ ๓ และที่ ๔ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างจากเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ว่าการกระจายของพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในระดับชั้นจริยธรรมทั้ง ๔ ชั้น จะเป็นอัตราส่วน ๑ ต่อ ๒ ต่อ ๓ ต่อ ๔ ตามลำดับ นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในชั้นที่ ๒ - ๔ รวมกันเป็นความถี่ร้อยละ ๕๐ ปรากฏว่านักเรียนในภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่น่าพอใจ ๔ คุณลักษณะ คือ ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความมีเหตุผล และการประหยัคออมทรัพย์ ส่วนอีก ๒ คุณลักษณะยังไม่อยู่ในสภาพที่น่าพอใจ สำหรับนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะที่น่าพอใจเพียง ๓ คุณลักษณะเท่านั้น คือ ความเสียสละ การประหยัคและการออมทรัพย์ และความกตัญญูกตเวที ส่วนอีก ๑ คุณลักษณะที่เหลือยังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ

อาดิษฐ์ จันทร์พาณิชย์ (๒๕๒๔ หน้า ๔๑-๔๔) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) สํารวจพฤติกรรมทางจริยธรรม ๖ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสาหะ และความยุติธรรม ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง ๖ คุณลักษณะ อยู่ในระดับชั้นจริยธรรมที่ ๕ พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับหญิงและนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมืองในแต่ละคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จงจรัส แจ่มจันทร์ (๒๕๒๔ หน้า ๔๔-๔๖) และบุพา ถิ่นอาบ (๒๕๒๔ หน้า ๔๑-๔๔) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง โดยการใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) สํารวจพฤติกรรมทางจริยธรรม ๖ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสาหะ และ

ความยุติธรรม ผลปรากฏว่า นักเรียนในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรม ทั้ง ๖ คุณลักษณะอยู่ในระดับที่ ๕ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันในลักษณะ ความซื่อสัตย์ ความอุทิศสาคะ และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมืองมีความแตกต่างกัน ในเรื่องการรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วน ในจังหวัดนครราชสีมา นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง ๖ คุณลักษณะ อยู่ใน ระดับที่ ๕ เช่นกัน นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันในลักษณะของความเป็นระเบียบวินัย และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง มีความแตกต่างกัน ในเรื่องการรักษาระเบียบวินัย ความสามัคคี และความอุทิศสาคะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนปาริชาติ นาคอ้อม (๒๕๒๔ หน้า ๑๑๘-๑๒๒) และจิรวรรณ วิรัชกุล (๒๕๒๔ หน้า ๑๐๑-๑๐๓) ได้ร่วมกันศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง ๖ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอุทิศสาคะ ความยุติธรรม ผลปรากฏว่า นักเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับชั้นที่ ๔-๕ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรมสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในลักษณะต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนนักเรียนในจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๕ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย ในลักษณะเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความอุทิศสาคะ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนคำ ในด้านความซื่อสัตย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ชัยฤทธิ์ พรหมมา (๒๕๒๔ หน้า ๖๖-๖๘) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) ส้ารวจพฤติกรรมทางจริยธรรม ๖ คุณลักษณะ ผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับขั้นที่ ๕ และพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในเรื่องเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนเกษิณี ผลประพฤติ (๒๕๒๔ หน้า ๔๒-๔๓) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาครู ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางในปี ๒๕๒๔ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่าง นักศึกษาระดับปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง นักศึกษาหญิง กับนักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษามีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง ๔ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตาากรุณา จำนวน ๔๐ ข้อ ผลปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับขั้นที่ ๕ และ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความยุติธรรม สูงกว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตาากรุณา สูงกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้าน ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และความเมตตาากรุณา สูงกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษามีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่าง กันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง ๔ คุณลักษณะ ไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นผู้วิจัย

จึงได้ศึกษาจริยธรรมโดยการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกมา เนื่องจากในการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าค่านิยมอื่น ๆ ของจริยธรรม ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีหรือเลวของบุคคล ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความสงบ ความเรียบร้อย ของสังคม การศึกษาในค่านิยมอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจ และสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved